

Utbildningsinspektion i Sörgårdsskolan, grundskola årskurserna 7–9

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan	2
Sammanfattande bedömning	2
Bedömning av resultaten	3
Bedömning av genomförandet	4
Bedömning av förutsättningarna	7

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Sörgårdsskolan den 7 och 9 november 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/ Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Kommunen har ansvar för att de brister inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket inom tre månader vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från Mölndals kommun och Sörgårdsskolan, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om kommunen och skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I Sörgårdsskolan intervjuades elever, lärare, IT-gruppen, elevvårdsteamet, rektor samt föräldrar med elever i olika årskurser. Dessutom genomfördes ett flertal spontana samtal med både elever och lärare. Inspektörerna besökte lektioner i samtliga årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Rektor har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Sörgårdsskolan	Antal elever
Grundskola	275

Sörgårdsskolan ligger i Krokslätt i närheten av gränsen mot Stadsdelarna Guldheden och Johanneberg i Göteborgs kommun. Flertalet elever kommer från närområdet i Mölndals kommun, det vill säga Krokslätt och Toltorpsdalen, men vid skolan går även elever från övriga delar av kommunen och från de närliggande stadsdelarna i Göteborgs kommun. Skolan tillhandahåller utbildning för årskurserna 7–9 och i delar av huset bedriver kommunen även vuxenutbildning.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Sörgårdsskolan och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplanen och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer av resultaten att Sörgårdsskolans utbildning ger kunskaper som väl ligger i linje med de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Inspektörerna bedömer även att skolan svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller inom det offentliga skolväsendet. Inspektörerna bedömer att arbetet med arbetsmiljön, arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolläda och intern kommunikation i huvudsak är gott. Sörgårdsskolan har goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. Inspektörerna bedömer att tillgången till utbildning och personalens kompetens ger eleverna förutsättningar att nå målen i utbildningen.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Skolans likabehandlingsplan uppfyller inte de krav som ställs på sådan plan (6 § lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever).
- Eleverna har inte medverkat i arbetet med kvalitetsredovisningen (4 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).
- Undervisningen i svenska som andraspråk anordnas inte i stället för undervisning i svenska (2 kap. 16 § grundskoleförordningen).

Inspektörerna bedömer att det finns behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden.

- Skolan bör i högre utsträckning tillsammans med eleverna förankra de nationella målen.
- Skolan bör utveckla arbetet angående elevernas ansvar och inflytande bland annat genom formella samverkansorgan.
- Skolan bör söka samarbete med Krokslättsskolan i frågor som rör verksamhetens utformning och progressionen i elevernas lärande.

- Skolan bör tydligare förankra likabehandlingsplanen och dess innehåll hos eleverna.
- Skolan bör kvalitetssäkra arbetet med de nationella målen, bedömning och betygsättning.
- Skolan bör i sin kvalitetsredovisning tydligare redovisa både förutsättningarna, arbetet i verksamheterna, måluppfyllelsen och planerade åtgärder samt utformas så att elever och föräldrar och andra intressenter får god information om skolan och dess kvalitet.

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt de nationella målen för lärandet särskilt angivna i skollagen, läroplanen och de nationella kursplanerna.

Läroplanen med tillhörande kursplaner stadgar vilka kunskaper skolan skall fokusera sitt arbete kring. Enligt rektorn utvecklar skolans elever goda kunskaper. Detta är något som skolan kontinuerligt får respons på via exempelvis Dagens Nyheters nutidsorientering och genom uppföljningar av hur det går för eleverna då de börjat gymnasieskolan. Enligt rektorn klarar sig skolans elever mycket bra i gymnasieskolan.

Tabell 1. Resultatmätt för elever i årskurs 9.

	Skolan		Kommunen		Riket	
	2005	2006	2005	2006	2005	2006
Meritvärde ¹	235,1	230,9	215,7	218,0	206,3	206,8
Andel (i procent) med fullständigt slutbetyg	92,9	89,6	79,8	82,3	75,5	76,0
Andel (i procent) Behöriga till nationellt program	98,8	96,8	93,6	92,5	89,2	89,5

Officiell statistik visar att eleverna i årskurs 9 vid Sörgårdsskolan haft en jämn resultatutveckling mellan år 2005 och år 2006. Det genomsnittliga meritvärdet i årskurs 9 vårterminen 2006 är betydligt högre än kommun- och riksgenomsnittet. Enligt rektorn och lärare når flickor och pojkar i huvudsak likvärdiga resultat.

Enligt läroplanen med tillhörande kursplaner skall eleverna ges möjlighet att känna till de nationella målen. Enligt rektorn konkretiserar lärarna de nationella målen för att enklare tydliggöra dessa för eleverna. I detta arbete kommer även de individuella utvecklingsplanerna in. Flertalet av de elever som inspektörerna samtalar med, både enskilt och i grupp, anser dock att de inte har sådan kännedom. Enligt eleverna diskuterar lärarna målen med eleverna framför allt i början av läsåret, men detta görs inte alltid så att de förstår målets innebörd och ämnets syfte. Eleverna menar dock att vissa lärare är bättre på detta än andra. Enligt både rektorn, lärarna och eleverna berörs både mål att sträva mot och mål

¹ Meritvärdet räknas fram genom att bokstavs-betygen översätts till siffror där MVG ger 20, VG 15 och G 10. Därefter räknas de 16 bästa betygen samman och ger det så kallade meritvärdet. En elev som har minst 16 betyg kan alltså ha högst 320 och minst 160 poäng i meritvärde.

att uppnå vid de diskussioner som genomförs. Efter att inspektörerna har samtalat med olika aktörer på skolan och observerat lärmiljöerna bedömer inspektörerna att eleverna utvecklar de kunskapskvaliteter som uttrycks i läroplanen, men skolan bör utveckla sina rutiner så att elevernas kännedom om de nationella målen förbättras.

Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Enligt lärarna arbetar skolan ständigt med värdegrundsrelaterade frågor och detta menar lärarna ger goda resultat. Bland annat menar de att eleverna har god respekt för varandra. Inspektörerna är medvetna om att det under föregående läsår stundtals varit stökigt. Eleverna uppger att de känner sig trygga och att de trivs. Inspektörerna ser inte många tecken på skadegörelse eller klotter och detta tyder på att eleverna tycker om och tar väl hand om sin skola. Inspektörerna upplever att det vid inspektionstillfället råder ett mycket gott klimat mellan elever och personal och bedömer att skolans verksamhet svarar upp mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller.

Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet, innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen, individanpassning och stöd, utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning, kvalitetssäkring och förbättringsarbete, skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

Läroplanen ställer även krav på att eleverna ges möjlighet till att ta ansvar och utöva inflytande över såväl verksamheten i stort som över sitt eget lärande. Skolan har tydliga verksamhetsmål angående elevernas ansvar och inflytande och dessa, som enligt inspektörernas bedömning är konkretiseringar av de nationella målen, skall enligt rektorn vara vägledande för arbetet i skolan. Eleverna menar att inflytandet över lärsituationen är beroende av vilken lärare de ha har. Lärarna menar dock att eleverna i takt med stigande ålder allt mer deltar i val av stoff och arbetsformer med utgångspunkt från målbeskrivningar i läroplan och kursplaner. Inspektörerna bedömer att skolan bör analysera sitt sätt att arbeta för att tillförsäkra eleverna sin rätt till inflytande över sitt eget lärande.

Vid skolan finns både klassråd och elevråd. Både eleverna i elevrådet och övriga elever anser att elevrådsverksamheten bör ses över. Dels anser de att elevrådets syfte och uppdrag är oklart, dels att flera frågor som elevrådet behandlat inte tas om hand av skolan på ett bra sätt. Eleverna menar att inget händer. De önskar även en tydlig återkoppling av vad som händer med de frågor som eleverna vill ha åtgärdade. Enligt inspektörernas bedömning bör skolan analysera sitt sätt att arbeta för att tillförsäkra eleverna sin rätt till inflytande över verksamheten i stort.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen/huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för

att främja dessa ändamål och se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje skola och förskola. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta åtgärder för att förhindra fortsatta kränkningar. I planen skall åtgärder redovisas och den skall följas upp varje år. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7).

Enligt rektorn och lärare råder nolltolerans mot kränkningar. Skolan har en likabehandlingsplan sedan den 1 juli 2006 och den har tagits fram av rektorn och personalen vid skolan. Planen är dock okänd för de intervjuade eleverna varför inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det sedan den 15 oktober 2006 finns ett krav på att likabehandlingsplanen skall upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad (SFS 2006:1083). Lärarna menar dock att eleverna känner till planens innehåll. I planen finns ingenting om Sörgårdsskolans specifika förutsättningar. Inspektörerna bedömer därför att skolans likabehandlingsplan inte uppfyller lagens krav eftersom det inte går att se hur verksamheternas specifika förutsättningar har tagits tillvara. I övrigt bedömer inspektörerna att likabehandlingsplanen omfattar de områden lagen ställer krav på. Inspektörerna bedömer dock att skolan bör tydligare förankra planen och dess innehåll hos eleverna.

Arbetsätt i undervisningen, individanpassning och stöd

Enligt skolförfattningarna skall undervisningen bland annat vara både flexibel och individanpassad. Enligt lärarna och rektorn är undervisningen i huvudsak detta. Flera lärare menar att skolan tillmötesgår elevernas olika behov och ”lärstilar”. Detta är också något som flera av eleverna håller med om. Vid besök i verksamheten kunde även inspektörerna se att undervisningen bedrivs på ett varierat sätt. Inspektörerna bedömer att de varierade arbetsätten utvecklar kunskapskvaliteter som beskrivs i läroplanens mål att sträva mot och att undervisningen i hög utsträckning står i överensstämmelse med intentionerna i läroplanen både när det gäller synen på lärande och kunskap.

Dokumentation är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet. Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framåtsyftande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Rektorn är mycket noggrann med att varje elev skall ha en väl fungerande individuell utvecklingsplan. På skolan följs elevernas kunskapsutveckling upp bland annat genom så kallade loggböcker. Inspektörerna bedömer att skolan har fungerande rutiner för att dokumentera barnens och elevernas kunskapsutveckling. Samtliga elever vid skolan har individuella utvecklingsplaner och skolan har tydliga rutiner angående detta arbete.

Skolförfattningarna ställer krav på att varje elev i behov av särskilt stöd skall få sitt behov tillgodosett. Från och med den 1 juli 2006 har införts förändringar i bland annat grundskoleförordningen avseende särskilt stöd och åtgärdsprogram. Ansvaret har tydliggjorts för att tidigt upptäcka elever i behov av särskilt stöd. Rektorn skall se till att en utredning inleds, om det framkommer uppgifter om att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Enligt lärarna och rek-

torn får samtliga elever som är i behov särskilt stöd sitt stödbehov tillgodosett och de menar att skolan har goda rutiner för att upptäcka behov samt att utreda vad som orsakar behovet. Vid skolan finns ett elevhälsoteam och enligt lärarna är teamet ett stöd i detta arbete. Enligt föräldrarna är skolans arbete i detta avseende effektivt. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner avseende elever i behov av särskilt stöd.

Ett flertal av eleverna kommer från Krokslättsskolan. Personalen vid Krokslättsskolan upplever det som att Sörgårdsskolans personal inte vill samverka runt tolkning av mål i kursplanerna. Krokslättsskolan får inte heller någon feedback om hur det går för de elever man slussat vidare. Enligt lärarna vid Krokslättsskolan förekom ett gott samarbete för cirka fem år sedan, men detta har ebbat ut. Inspektörerna bedömer att Sörgårdsskolan bör söka samarbete med Krokslättsskolan i frågor som rör verksamhetens utformning och progressionen i elevernas lärande.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Enligt författningarna åligger det lärarna att fortlöpande göra utvärderingar av elevernas lärande. Vid skolan bedöms elevernas kunskapsutveckling utifrån de nationella målen för årskurs 9 med stöd av flera olika underlag. Eleverna anser att de får besked från skolan om lärandet och att de även får tillfälle att ge synpunkter på undervisningen och det fortsatta lärandet. De önskar dock att skolans lärare blir tydligare i att förklara för eleverna relationen mellan målen och vad eleven behöver göra för att målet skall nås. De menar att lärarnas information är otydlig avseende detta eftersom lärarna säger ”fortsätt som du har gjort så kommer det nog att gå bra”. Även lärarna som inspektörerna samtalat med anser att de kan bli tydligare. Elever menar dessutom att vissa lärare ställer högre krav än andra. Enligt lärarna försöker de att kvalitetssäkra betygssättningen genom att läsa varandras material. Enligt rektorn förekommer ingen samverkan med andra skolor angående detta, men skolans personal har, genom Myndigheten för skolutveckling, erhållit kompetensutveckling avseende bedömning och betyg.

Skolan har så kallade ”Buffertdagar” för att eleverna och lärarna skall under organiserade former kunna diskutera det individuella lärandet. Dessa dagar uppskattas av eleverna. Eleverna ges även möjlighet till fortlöpande samtal. Föräldrarna anser att de får tydliga besked från skolan om elevens lärande och att de får tillfälle att ge synpunkter på undervisningen och det fortsatta lärandet. En gång per termin bjuder skolan in till utvecklingssamtal. Skolan eftersträvar att eleverna skall vara ordförande under dessa samtal och enligt skolans kvalitetsredovisning har skolan uppnått detta till viss del.

Enligt inspektörernas bedömning bör skolan i högre utsträckning än vad som sker kvalitetssäkra arbetet med de nationella målen, bedömning och betygssättning.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning skall bland annat varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning. Kvalitetsredovisningarna skall innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. I kvalitetsredovisningen skall även verksamhetens förutsättningar och arbetet i verksamheten redovisas.

Sörgårdsskolan upprättar årligen en skriftlig kvalitetsredovisning. Den senaste omfattar läsåret 2005/06. Kvalitetsredovisningen följer den mall som utarbetats av Mölndals kommun och ingår således som en del av verksamhetsberättelsen. Redovisningen uppfattas av rektorn som ett verktyg för att förbättra verksamheten, men lärarna är inte lika övertygande om detta. Lärarna är med och lämnar underlag till redovisningen, men de känner inte att de äger innehållet full ut. Enligt inspektörernas bedömning redogör redovisningen endast i marginell omfattning för skolans förutsättningar, arbetet i verksamheten, i vilken utsträckning nationella mål har förverkligats och för vilka åtgärder som skolan planerar för ökad måluppfyllelse. Inspektörerna bedömer att skolan bör redovisa detta tydligare. Redovisningen bör också utformas så att elever och föräldrar och andra intressenter får god information om skolan och dess kvalitet. Eleverna har inte medverkat i arbetet med kvalitetsredovisningen. Detta strider mot förordningens bestämmelser.

Inspektörerna vill i detta sammanhang nämna att Skolverket har utarbetat allmänna råd avseende kvalitetsredovisning.

Enligt inspektörernas bedömning har skolan i vissa avseenden ett fungerande kvalitetsarbete, men skolan bör dock förbättra kvalitetsredovisningen så att dess innehåll bidrar till att elever, föräldrar och andra intressenter lätt kan få information om skolans kvalitet och dess arbete. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen mer har karaktär av en verksamhetsberättelse och ses mer som ett sätt att beskriva verksamheten för kommunens ledning än som ett verktyg att utveckla verksamheten med.

Ledning och intern kommunikation

Enligt författningarna skall rektorn genom utbildning ha förvärvat pedagogisk insikt. Rektorn för skolan är utbildad till gymnasielärare. Hon har genomgått den statliga rektorsutbildningen och andra skolledarutbildningar. Hon känner sig mycket förtrogen med både verksamheten och uppdraget vilket både elever, föräldrar och lärare instämmer i. Därigenom åtnjuter rektorn ett förtroende. Rektorn menar dock att vardagen präglas mer av administration än av pedagogik. Rektorn tycker detta är frustrerande, men försöker fortlöpande att hinna med klassrumsbesök och observationer. Enligt inspektörernas bedömning har rektorn pedagogisk insikt och en förtrogenhet med den dagliga verksamheten.

Skolan är organiserad i två arbetslag och dessa leds av arbetslagsledare. Inspektörerna närvarade vid arbetslagsmöten och noterade hur väl lärarna i respektive arbetslag informerade varandra för att på så sätt skapa helhetsbilder på elevernas skolsituationer. Enligt både lärare och rektorn har skolan fungerande rutiner för intern kommunikation. Rektorn tycker även att hon får stöd från områdeschefen och att deras samarbete fungerar bra. Inspektörerna bedömer att skolan har goda rutiner för intern kommunikation.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Författningarna ställer krav på att eleverna skall ha tillgång till utbildning i vissa ämnen. Liksom flera andra skolor i Mölndals kommun tillhandahåller skolan

enbart svenska som andra språk som stödundervisning. Elever som är i behov av undervisning i svenska som andra språk skall ges sådan undervisning istället för undervisning i reguljär svenska och inte enbart som stöd. Enligt inspektörernas bedömning skall skolan tillförsäkra eleverna rätt till undervisning i svenska som andra språk. Inspektörerna vill även för skolan påpeka vikten av att eleverna får göra aktiva val under elevens val. Det framkom under inspektionen att de elever som är i behov av särskilt stöd uppmanas att arbeta med ämnen eller moment som lärarna bedömer som relevanta för eleven. Dessutom bör skolan se över formerna för elevens val. I övrigt bedömer inspektörerna att eleverna i huvudsak har tillgång till utbildning i enlighet med författningarna.

Författningarna ställer krav på att lärarna har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver och i huvudsak har samtliga lärare detta. De lärare som saknar behörighet uppmanas och stöds av skolan att utbilda sig. Skolan anordnar kompetensutveckling vid behov. Lärarna anser dock att de medel som kommun avsatt per lärare är för litet. Bidraget genererar 800 kronor per lärare.

Enligt författningarna skall eleverna ha tillgång till ändamålsenliga läromedel, material och lokaler. Enligt lärarna har eleverna tillgång till böcker, skrivmaterial och andra hjälpmedel som behövs för en tidsenlig utbildning och för att nå målen. I skolan finns även fem så kallade "framtidens klassrum" rustade med modern IT-teknik. Skolan har även en IT-grupp som består av lärare. Gruppens ansvar är att värna IT i undervisningen. Vid skolan finns även ett skolbibliotek. Enligt rektorn och lärare bidrar lokalerna till att undervisningen kan genomföras på ett ändamålsenligt sätt. De saknar dock grupprum.

Enligt inspektörernas bedömning har skolan goda förutsättningar i fråga om tillgång till utbildade lärare och modern undervisningsmateriel. Inspektörerna bedömer att eleverna har tillgång till ändamålsenliga läromedel, material och lokaler.

Datum	Ort
2007-05-09	Göteborg

Erik Bergeå
Liselotte Hakeberg